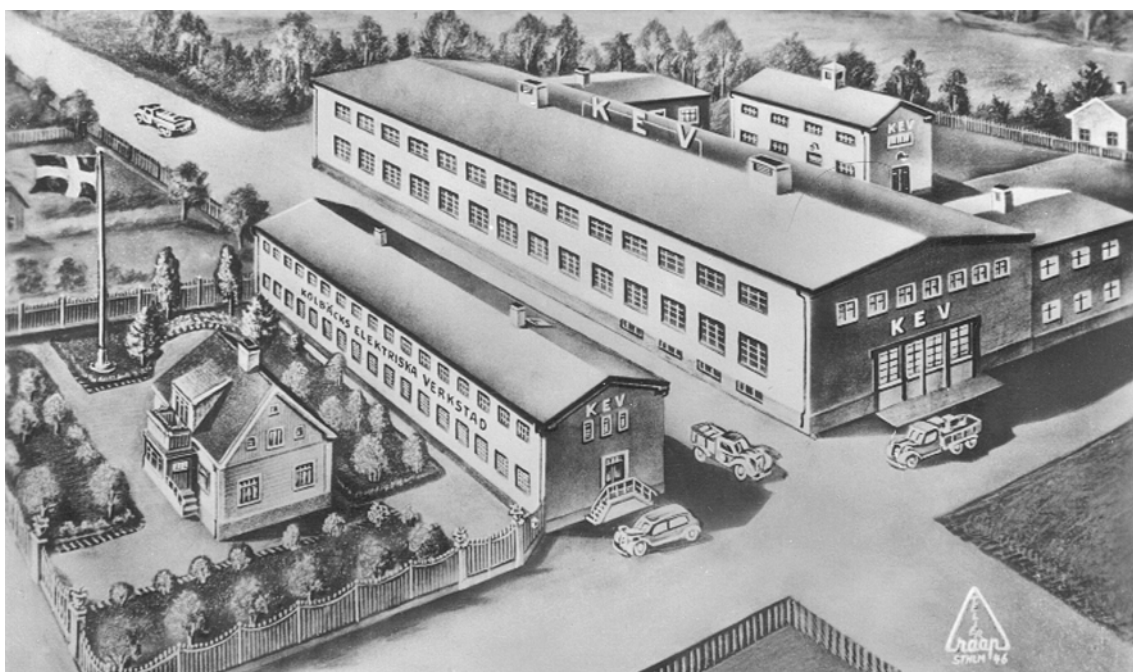

Rune Larsson

KOLBÄCK - MIN HEMBYGD

Industrier

KOLBÄCKS HEMBYGDSFÖRENING

Kolbäcks Elektriska Verkstad

Denna firma grundades år 1919 av fabrikör David Karlsson. Verksamheten började i blygsam skala i ett skjul och med en yngling som medhjälpare. Genom målmedvetet arbete gick emellertid rörelsen ständigt framåt och kom att ha sin ställning i täten bland tillverkare av gjutjärnskaplat elektriskt material.

År 1925 uppfördes en egen fabriksfastighet och här igenom ökades tillverkningen betydligt. Ännu en tillbyggnad genomfördes 1930.

(1947 invigdes verkstaden Vallbyg.24).

Verksamheten omfattade tillverkning av gjutjärnskaplat elektriskt material till fördelningscentraler för kraftanläggningar i industrier, belysningscentraler för alla ändamål elektriska säkringselement m.m. En stor del av dessa material importerades tidigare. Tillverkningen försåldes under varumärket "KEV". Årsomsättningen uppgick år 1938 till över en halv miljon kronor.

(Källa "Beskrivning över Västerås med omnejd" utgiven 1939.)

Kolbäcks Metallfabrik

Denna rörelse grundades år 1920 i Arboga av fabrikör Gunnar Nordvall och drevs först som modellsnickeri. År 1943 flyttades företaget till Kolbäck och kom därigenom i bättre kontakt med de stora bruksföretagen. Fabriken uppfördes bredvid Nya AB Kolbäcks Cementgjuteris område och vid sidan av modellfabrikationen drevs även metallgjuteri. Modelltillverkningen nedlades år 1937, då man för att kunna tillgodose den stora efterfrågan på metallvaror helt ägnade sig åt gjuteriet och metallfabriken. Samma år konstruerade Nordvall den inom byggnadsbranschen välkända mönsterskyddade sopnedkastluckan "R.F." samt gjorde ny utformning av tallriksventiler. Nu upptogs även tillverkning av en praktisk tamburhylla. Dessa artiklar tillverkades av en blankpolerad aluminiumlegering, och försåldes under varumärket "R.F.". Ensamförsäljare av densamma är Ragnar Frunck Järnaffär i Stockholm genom vars goda affärsförbindelser varorna vunnit en stor avsättning. *Källa. Beskrivning över Västerås med omnejd.(1939)*

Nordvalls Metallfabrik Gjuterivägen Kolbäck.

Främre raden f.v.: Vilma Gustavsson, Doris Lund, Maj Ramström, Fru Nordvall, Gunnar Nordvall, Astrid Johansson, Stina Sjöling, Bror Selling och Gunnar Axelsson

Bakre raden: Karl-Erik Gustavsson, Allan Vernulf, Tycko Johansson, David Hjälms Hilding Johansson, Knut Eriksson, Elis Lund, Artur Pettersson, Åke Elofsson, Gösta Finnström, Erik Ramström, Erik Larsson, Karl Gustavsson

Kolbäcks velocipedverkstad.

I början av 1920 talet startade Ernst Eriksson (allmänt kallad schek Ernst detta för att han hade bott i scheken = vägkorsningen i Yllesta) ovanstående verkstad på Gjuterivägen Verkstaden utvecklades och i början av 1930 var närmare 10 personer anställda. Man hade då tillverkning av diverse saker. En stor artikel var en julgransfot där vattenbehållaren tillverkades i Mölntorp medan benen, montering och lackering gjordes i verkstaden. Den levererades sedan till Konsum i hela landet. Delar till cyklar gjordes åt Nymans Cykelfabrik i Uppsala. Dockvagn, kaffekvarn, karbidlampa och fågelfröautomat var andra produkter.

Verkstaden övertogs av Helge Engström år 1941. Tillverkningen åt Konsum fortsatte. Nu gjordes köttkrokar, pappersrullhållare, skyltställ, hållare för spadar och skidstavar samt hyllor som satt framför disken i butiken där kunden ställde sin väska.

Expanderhylsor tillverkades åt Bulten. Under 25 år tillverkades 50 miljoner hylsor. Gruvbrickor som sattes i gruvgångar var också en produktion som pågick i 25 år.

Sven Erik Engström som tog över efter sin far Helge var tvungen att flytta verkstaden då området skulle bebyggas med småhus. Nu finns verkstaden i Hallstahammar och drivs av Sven Eriks son Lars Erik. Pappersrullhållare och fågelfröautomater är fortfarande produkter i produktionen. Men annars är det legotillverkning åt olika företag, bl. a. ABB i Västerås.

Nya aktiebolaget Kolbäcks cementgjuteri

Ovanstående företag, som är ett av landets större i sin bransch, grundades ursprungligen år 1917 som aktiebolag under namnet Aktiebolaget Kolbäcks Cementgjuteri men ombildades år 1923 till nytt bolag med huvudsakligen samma intressenter som i det förstnämnda och nu inregistrerades firmanamnet Nya Aktiebolaget Kolbäcks Cementgjuteri. Till verkställande direktör utsågs ingenjör Torsten Edvardsson.

Företaget har hela tiden varit förlagt till de fabrikslokaler, som uppfördes när det första bolaget startades, men har undergått betydande utvidgningar. År 1924 gjordes en tillbyggnad av fabriakens lokaler och år 1928 utökades dessa återigen för att år 1937 ytterligare bli föremål för betydande tillbyggnader. Den sammanlagda golvytan omfattar nu 1200 kvm. Och fabriakens områden omkring fastigheten utgöres av 45000 kvm.

Fabriken är försedd med cementgjuterimaskiner av senaste konstruktioner och verksamheten omfattar tillverkning av olika slags cementrör för avloppsledningar i alla förekommande dimensioner samt massartiklar i betong.

Vid järnvägens fraktgoodsavdelning 1936

Den årliga fabrikationen uppgår till 5000 ton cementvaror och försäljningen sker direkt från fabriken och dels genom fasta ombud i Stockholm, Sundbyberg, Enköping, Mora, Västerås och Köping och för övrigt i hela mellersta Sverige.

All tillverkning sker under ständig fortlöpande kontroll, vilket garanterar varornas kvalitet.

Nya Aktiebolaget Kolbäcks Cementgjuteri innehar dessutom aktiemajoriteten i Svenska Poolstens AB.

Fabriken sysselsätter ett 40-tal anställda.

Källa. Beskrivning över Västerås med omnejd.(1939)

Kolbäcks mejeriförening

Mejerirörelsen började sin verksamhet i Kolbäck på 1870-talet då rörelsen bedrevs som uppköpsmejeri vid Nybro. Ägare till företaget var godsägare Erik Ericsson Kyrkbyn. På initiativ av lantbrukare Erik Hedberg i Forsta och Gustav Olsson i Frössvi m.fl. bildades år 1890 Kolbäcks Mejeriförening och mejeriet vid Nybro övertogs då av den nybildade föreningen, som förhyrde detsamma och därstädes bedrev mejerirörelse under en tid av 5 år. Därefter uppfördes år 1895 egen mejerifastighet jämte bostadshus och ekonomibyggnader.

År 1921 utfördes en större utbyggnad av mejeriet för erhållande av ostkällare, butik för mjölkförsäljning, kontor, bostadsrum m.m. och även under år 1932 företogs större reparations och tillbyggnad, restaurerings- och moderniseringsarbeten. I den nyrestaurerade mejeribyggnaden har en ny uppsättning moderna maskiner inmonterats, däribland må nämnas Astra Montana för såväl uppvärmning som kylning samt en mängd andra maskiner, levererade av AB Separator.

Den invägda mjölmängden utgjorde vid mejeriföreningens början år 1890 ca. 3000 kg per dag men har sedan dess stigit och utgjorde t. ex. År 1931 ca 10000 kg per dag. Mjolk och grädde för direkt konsumtion har så gott som hela tiden från föreningens början försålts till Stockholm.

Källa. Beskrivning över Västerås med mnejd.(1939)

Aktiebolaget Kolbäcks Träindustrier

Detta företag grundades år 1926 som aktiebolag med Gottfrid Larsson som Verkställande direktör Verksamheten bedrivs i förutvarande Sveaverkens fastiget.

Kolbäcksfabriken omfattar två våningar och bottenvåningen, rymmande maskinverkstadslokalerna, tillbyggdes år 1937. Andra våningen omfattar snickeriverkstäder och hopsättningsavdelning. Dessutom finns eget hyvleri, där hyvling utföres dels för egen räkning och dels för att täcka traktens behov.

I firmans väl sorterade trävarulager, som omfattar inte mindre än 110.000 kubikfot, finns ständigt på lager alla olika slags träslag, från de mest vanliga nordiska till de ädlaste tropiska.

Fabriken, som är försedd med moderna snickerimaskiner, tillverkar alla slags byggnadssnickerier, inredningsarbeten samt moderna kontors och affärsinredningar. Avsättningen sker huvudsakligast till Stockholm, men även till traktens angränsande orter och bland leveranserna märkas snickeriarbeten till Nya Kanslihuset och Atlashallen i Stockholm.

Företaget tillhör Snickericentralen AB. bildat av de största och förnämsta snickerifabrikerna i Sverige.

Svedvi modellfabrik & metallgjuteri

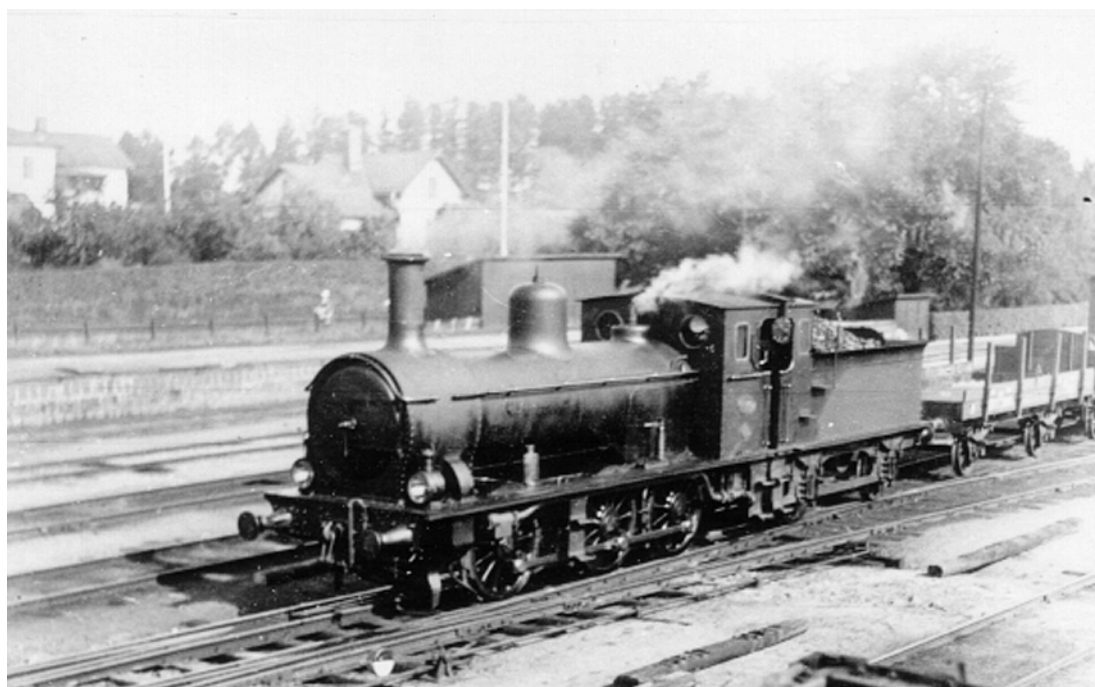
Fabriken, Larsson & Co, grundades år 1935 av fabrikör T.F.Larsson, som tillsammans med sina två söner, Knut och Nils Larsson samt fabrikör Karl Karlsson, startade en modellfabrik kombinerad med metall-gjuteri. Rörelsen förlades till en egen nyuppförd fabriksfastighet som låg vid nuvarande Norra Åvägen 14.

Fabrikens verksamhet omfattar tillverkning av alla slags gjutmodeller av såväl trä som metall. Även utföras gjutningar av olika legeringar såsom metallarbeten i mässing, rödgods, fosforbrons, lagermetaller och aluminium.

Bland tillverkningarna bör nämnas stativ för butiksinredningar, hatt-hyllor av aluminiumlegeringar m.m.

Fabriken har leveranser till bl.a. Kolbäcks Elektriska Verkstad, S.W.B:s Järnväg, C.O. Wernström i Stockholm. E. Söderbergs Armaturfabrik i Kungsör, A.G. Johanssons Metallfabrik i Västerås m.fl. av landets industrier.

Järnvägen

Nu när Kolbäcks stationsområde skall byggas om kan det kanske vara av intresse att läsa följande gamla notiser.

Första jernbanetåget direkt från Köping till Westerås öfer den nu färdiga Kolbäcksbron ankom hit sistlidne onsdag eftermiddag och bestod af det nya lokomotivet ”No. 3 ” samt 41 fullastade vagnar.
VLT 29/8 1874

Jernvägslinjen Köping- Westerås - Sala öppnades under gårdagen för fullständig regelbunden trafik. Några officiella högtidligheter med anledning af denna för vår ort och vårt land så betydelsefulla tilldragelse firades ej nu, men man ville dock fira denna glädjedag på ett mera enskilt sätt genom en större festmiddag, som hölls sistlidne måndag å rådhusets festivitetsvåning härstädes.

VLT den 8/12 1875

Invigning av Stockholm - Westerås - Bergslagens jernväg skedde den 12 dennes. Festtåget från Stockholm afgick kl. 9 på morgonen. Bland de i festtåget deltagande voro, utom h.maj:t konungen med uppvaktning, många från hufvudstaden inbjudna gäster.

Tåget , som gjorde uppehåll i Bålsta och Enköping, ankom till Westerås kl. 2,15.

Perrongen var festligt prydd med vimplar och flaggor, och en större, smakfull triumfbåge var upprest. En honnörsvakt från Westmanlands regemente paraderade på ena sidan om stationshuset och på den andra stadens skarpskyttekår med sin fana och musik.

Konungen yttrade vid invigningen: ”Omsider har den med rätta länge eftersträvade dag kommit, då denna bana, som sammanbinder hufvudstaden med hjertat af Westmanland och dess rika bergslager, blifit färdigt.

Att detta företag kommit till stånd utan understöd af offentliga medel, blott genom egen offervillighet och oaktat mötande svårigheter, ökar förtjensten hos dem som börjat, fortsatt och fullbordat detsamma. Jag uttalar därför till dem i landets namn min tacksamhet, jemte mina välönskningar för banans framgång, då jag nu förklarar Stockholm - Westerås - Bergslagens jernväg öppnad för allmän trafik”.

VLT 15/12 1876

Den elektriska järnvägsdriften generalrepeterar i dag på sträckan Stockholm - Västerås och på onsdagen byts ångloken ut. Några särskilda invigningsceremonier blir det inte i dessa tider, förklarar överdirektör Tor Emers.

VLT 14/1 1947.

Utan några större ovationer avgick i går det sista persontåget mellan Ramnäs och Kolbäck, Därmed bröts en mer än 65-årig trafiktradition. I Ramnäs hade en hel del folk mött upp vid stationen.

VLT 11/1 1965.

Bergslagspendeln invigdes av kommunikationsminister Mats Odell vid Kolbäck station den 10 nov. 1991. Därmed öppnades åter persontrafik på järnvägen mellan Kolbäck och Ramnäs även om tågen inte går förbi Kolbäck station.